

SEJCKLISTE FOR KRITISK VURDERING AV KVALITATIV FORSKNING

Det er tre hovedområder som bør bli vurdert når vi skal evaluere kvalitative forskningsfunn:

- Hva er funnene?
- Er funnene gyldige?
- Er funnene klinisk relevante?

Her presenterer jeg en sjekklister med ti spørsmål som kan bidra til å finne svar på de tre hovedområdene på en systematisk måte (6). Sjekklister kan brukes av forskere når de planlegger å gjøre en kvalitativ studie, eller som et instrument for kritisk å vurdere en kvalitativ forskningsartikkel.

De to første spørsmålene er en grunnleggende kartlegging av om dette er en studie det er verdt å evaluere. Disse spørsmålene bør du også ha et klart svar på i den prosjektplanen som ligger til grunn for forskningen.

1. Er målene med studien tydelige?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Hva er målet med studien?
- Hvorfor er studien viktig?
- Relevans for studien

2. Er det hensiktsmessige å bruke kvalitativ metode?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Om studien prøver å tolke eller belyse handlinger og/eller subjektive opplevelser fra forskningsdeltakere
- Om kvalitativ forskning er riktig metode for å besvare forskningsspørsmålene
- Er det noen vits å fortsette?

Hvis du har svart tydelig ja på begge spørsmålene, kan du gå videre. Hvis ikke bør du tenke nøye gjennom hva som bør endres med studien før den blir satt i gang. Hvis studien er gjennomført og du skal være fagfelle, kan det være at studien ikke skal bli publisert.

3. Er forskningsdesignet hensiktsmessig for å nå målene med studien?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Om forsker(ne) har begrunnet valg av forskningsdesign
- Om forsker(ne) har diskutert hvorfor de landet på en bestemt kvalitativ metode, for eksempel intervju eller fokusgruppe

4. Var rekrutteringsstrategien hensiktsmessig for studiens mål?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Har forsker(ne) beskrevet hvordan deltakerne ble rekruttert?
- Har forsker(ne) beskrevet hvorfor deltakerne de valgte, var de mest hensiktsmessige for å gi tilgang til den typen av kunnskap som etterspørres i studien?

5. Er datainnsamlingen hensiktsmessig for studiens tema?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Om forsker(ne) begrunner hvor data blir samlet inn
- Om det er klart hvordan data blir samlet inn, eksempelvis gjennom fokusgrupper eller semistrukturerte intervjuer
- Har forsker(ne) begrunnet valg av metode for datainnsamling?
- Har forsker(ne) utdypet metodene for eksempel hvordan intervjuene ble gjennomført?
- Ble det brukt en intervjuguide?

- Om metodene ble endret underveis i studien, har forsker(ne) forklart hvordan og hvorfor?
- Er typer av data klart beskrevet, for eksempel båndopptak, videofilming eller notater?
- Har forsker(ne) diskutert metning av data?

6. Har forholdet mellom forsker(e) og deltakere blitt vurdert tilstrekkelig?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Har forsker(ne) vært kritiske til sin egen rolle med mulige feil og påvirkning når a) forskningsspørsmålene ble formulert, og b) under datainnsamling (inkludert rekruttering og valg av sted)?
- Har forsker(ne) reflektert over hendelser i løpet av studien og om det ble vurdert å endre på elementer i forskningsdesignet?

7. Har etiske spørsmål ved studien blitt vurdert?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Beskriver forsker(ne) nok detaljer om hvordan studien ble forklart for deltakerne så leseren av artikkelen (eller prosjektplanen) kan vurdere om etiske retningslinjer blir fulgt?
- Diskuterer forsker(ne) etiske spørsmål ved egen studie, som for eksempel informert samtykke, konfidensialitet eller hvordan forskerne håndterte effekten studien hadde på deltakerne under eller etter avsluttet studie?
- Er det søkt om godkjenning fra en etisk komité?

8. Er dataanalysen nøyaktig nok?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Er det en detaljert forklaring av analyseprosessen?
- Hvis tematisk analyse: Kommer det klart frem hvordan kategorier/temaer ble utledet fra den transkriberte teksten?
- Forklarer forsker(ne) hvordan presenterte data ble valgt ut fra det originale transkriptet for å demonstrere hvordan data er analysert?
- Presenteres det tilstrekkelig med data for å understøtte funn?
- Er det tatt hensyn til motstridende data?
- Har forsker(ne) kritisk vurdert egen rolle, mulige feil og påvirkning av dataanalysen og valg av hvilke data som blir presentert?

9. Kommer funnene tydelig frem?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Om funnene er tydelige
- Om det er en dekkende og adekvat diskusjon av forskning som både støtter og motstrider studiens funn
- Om forsker(ne) diskuterer troverdigheten av egne funn
- Om funn er diskutert i sammenheng med de originale forskningsspørsmålene

10. Er studien viktig?

Ja Usikker Nei

Vurder:

- Diskuterer forsker(ne) hva som er studiens bidrag til tidligere forskning eller teoretisk kunnskap? Vurderes funn opp mot dagens kliniske praksis?
- Identifiseres nye forskningsområder?
- Diskuterer forsker(ne) hvorvidt eller om funn kan overføres til andre populasjoner, eller om forskningen kan anvendes på andre områder?